

## Vörösmarty Mihály

### . Élete

1800-ban Pusztanyéken született köznemesi családban.

1811-től Székesfehérváron, majd Pesten tanul.

1817-ben meghalt az édesapja, így neki kellett gondoskodnia 8 testvéréről.

1817-26-ig a **Perczel családnál lesz házitánító**, amely jelentős időszak az életében. Hiszen hatott rá a család liberális gondolkodásmódja, ő lehetett **Perczel Mór nevelője**, aki később a szabadságharc jelentős tábornoka lett. Valamint itt érte az első szerelem. Beleszeretett Perczel Adélba, vagy Etelkába.

Közben magánúton elkezdte végezni a jogot.

1824-ben sikeres ügyvédi vizsgát tett.

1825-ben megírta a **Zalán futása című nemzeti eposzát**, amellyel országos ismertségre tett szert.

Műfordításokból, szótárak készítéséből, szerkesztéséből él.

A Tudományos Gyűjtemény és a **Koszorú című folyóirat szerkesztője**.

1830-ban a Magyar Tudományos Akadémia tagja lesz

1843-ban **feleségül vette Csajághy Laurát**.

1848-as szabadságharc idején a kormánnyal együtt Debrecenbe menekül, ezért a **bukás után elítélik, de végül felmentést kap**.

Majd visszavonultan él vidéki birtokán, Baracskán. 1855-ben Pesten halt meg.

### B, Lírája

#### A harmincas évek költészete

Az **egyéni lét és a haza sorsa foglalkoztatja**. Az egyéni lét terén gyakori téma az értékvesztés, melyben a magány és a rossz anyagi körülmények jelennek meg.

A haza témájú versekben kezdetben bizakodó, de az **1836-os évektől itt is inkább a kiábrándultság** jelenik meg.

- 1836-ban írta, 1837-ben jelent meg az **Aurórában**.

- 1843-ban zenésítette meg **Egressy Béni**.

- **Műfaja: óda**

- **Szerkezete**

I. 1-2: keretversszak.

II. 3-5. versszakban a **dicső múltat mutatja** be konkrét történelmi eseményeken keresztül.

Megjelenik benne Árpád, a Hunyadiak, és Rákóczi. Időrendi sorrendben írja le a történelmi eseményeket..

III. 6-9 versszak **a jelen** bemutatása. Nincs éles ellentétben a múlttal. A 8-9. versszak indulatosabb- „Az nem lehet...”A vége **bizakodóbb**, aminek az az oka, hogy ez **egy felhívás a magyar néphez**.

IV. 10-12. versszak a **jövő** bemutatása. **Kétféle lehetőség** van a magyar nép előtt. Vagy **talpra áll**, vagy pedig vár rá a **nemzethalál**, amelybe nagyon sok ember bele fog pusztulni.

V. 13-14. versszak szintén keretversszak, itt egy **erőteljesebb felhívás**, felszólítás jelenik meg.

A Himnusz istenhez könyörög, a **Szózat pedig a kiszámíthatatlan SORSHOZ** szól.

#### A 40-es évek költészete

#### Gondolatok a könyvtárban

- Három fő kérdés körül forognak a gondolatok:

- Az egyik, hogy **megy-e előrébb a világ a könyvek által?**

- Azt gondolja, hogy **nem**, mert amit a papírra írnak az szép, csak ahonnan a papírt származik ott minden szennyről és nyomorról beszél.

- A legfontosabb kérdése: „**Mi dolgunk a világban?**” **Küzdeni. Erőnk szerint a legnemesebbekért**. Azt mondja, ha a nemzet szebb jövőjéért dolgozunk, akkor nem élünk hiába.

- Témái: Országok rongya! Könyvtár a neved.

- **Nem sok értelme van a tudományoknak**. A könyvek régen rongyokból készültek. Kérdések formájában tör utat magának az értelmetlen tudományok miatti indulat. Megcáfolja a saját gondolatát. **Végső elkeseredettségében mindent elégetne egy máglyán, de aztán ezt is megcáfolja, hogy ő csak fájdalomban mondta ezt**.

- Említi az egyenjogúságot, szerinte a **társadalmi igazságtalanságok ellen összefogásra** van szükség. Szerinte fontos a küzdelem, csak így van az életnek értelme.

- T/1 személyben írja meg. A vers vívódó monológ, amelyben sorsközösséget vállal másokkal, de a vers

vívódó monológ, **kérdéseket tesz fel, amire vagy tud válaszolni vagy nem. A kérdések és válaszok, valamint a kérdések és indulatok váltogatják egymást.**

- Hangulata: A vers végén már van egy alapindulat, egyre inkább indulatosabbá válik. Ezután buzdítja az embereket, ami Vörösmarty Mihálynál nagyon ritka.

### Az emberek

- A lengyel függetlenségért fegyvert ragadó nemesek felkelését a paraszttal verette a bécsi udvar, majd a parasztlázadást is vérbe fojtotta. Az 1846-ban kitört galíciai felkelés a magyar nemességre katartikus hatással volt, mert azt gondolták, hogy a **lengyel felkelők sorsában a saját jövőjük rejtőzködik**. Ez a szörnyű történelmi élmény határozta meg Vörösmarty versének érzésvilágát. Mondanivalója a történelmi témán túl, egyre általánosabbá vált.
- Hét szakaszból áll
- I. szakaszban a fájdalomba **fagyott világ** ijesztő látványát mutatja be. Könnyzáró és sóhaj tölti be a mindenséget.
- A II és III. szakasz az **eddig történelmi múlt tanulságait foglalja össze**. A vétkes atyák önkényét felváltja a törvény erőszakja. **A jó itt is elbukik, és minden gázság virágzik.**
- A IV. strófával a **jelenbe** jutunk el. A hosszú béke és az ember szaporasága csak arra jó, hogy a dögvész hatalmasabban pusztítson. A föld dús, az ember mégis szegény marad, mondja az V. szakasz. Ebben együtt érez a nyomorgó tömegekkel.
- A VI. szakaszban az **emberi lény végtelenül, reménytelenül kiszolgáltatott**, vesztésre ítélt. Ezért nincsen remény.
- A VII. szakasz a **lezárás és az összegzés, amely négy megállapítást tartalmaz az emberről**. Az első, hogy **nem az embernek fáj**, ami történt és vele történik, hanem a jóra képtelen természete miatt ő okoz fájdalmat az érzéketlen földnek.
- A második a **testvérgyűlölködési átok**, ami mindig megmaradt az emberben. Az ember csak azért tanul, hogy még **tökéletesebb legyen a bűnforralásban**.
- Az utolsó **sárkányfog vetemény**- ez a görög mitológiából ismert történetre utal, amikor Kadmosz a sárkánykígyó fogait vetette el, és a fogakból felfegyverzett harcosok keltek ki, akik halomra ölték egymást.

### Előszó

- A költő lelkiállapotát, kétségbeesését tükrözi a szabadságharc bukása után. A címet az magyarázza, hogy a Három rege című műhöz szánta előszónak. Végül aztán nem jelent meg előszóként.
- A vers nagy ívű történelmi áttekintés.
- 1-88. sor: a **reformkor történelmi** időszakát idézi fel, amely az **alkotás és a munka** korszaka volt.
- 19-33. sor a **háborút pusztító vihara apokaliptikus** képpel jelenik meg. A szabadságharc kitégült egy elképzelt **világkatasztrófává**, ahol minden nép elpusztul.
- 34-42. sor: A **jelen bemutatása**. "Most csend van és tél és hó és halál." Az élet egyetemesen megállt. Megöszült az isten, mégpedig azért, mert az **általa teremtett világ rossz lett**, és az állatfaj diadalmaskodott.
- 43-50. sor: Az újból visszatérő tavasz hírére a föld új ruhába öltözik és jókedvet hazudik. **Az ember számára azonban nem jön új tavasz.**

### A vén cigány

- A költő mindent elsöprő fájdalmát szólaltatja meg, valamint **sóvárgó reménykedését egy tisztább világ iránt**.
- Valószínűleg a **vén cigány maga a költő**, és inkább egy belső párbeszédet hallunk. A költő magát biztatja, addig szóljon, amíg tud, amíg engedik.
- A végén már hallucinációk, víziók gyötrik a költőt. A világ teljes pusztulását idézi fel. **Eljön Noé bárkája, mert csak a teljes pusztulás hozhat újat erre a földre. A földnek minden bűntől és szennyből meg kell tisztulnia, mert csak így jöhet el egy szebb jövő.**
- A végén kijelenti a költő, hogy **csak akkor akar megszólalni, ha vége lesz a vérontásnak**. Utolsó remény még megszólal: **Lesz még ünnep a világon**. De ez az ünnep a távoli jövőbe helyeződik.